

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Oratio Mardonij suasoria: Inuentio tota pendet ab adiunctis Personarum:
Dispositio naturalis: Elocutio blanda, adulatoria, elata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

ἡντ' ἄτερον τ' καλέσεια, ὑπεξαυρημένων. οὕτω
 εἴτε ἡμῖν εἴτιοι δεῦσι δέλιον ζυγοῖ, εἴτε ἀνάλοιοι. sententiam dicere, rem pono in medico iubens
vnicuique sententiam quamlibet dicere.
 ἡμῖς δ' ἂν μοι τὰ δα ποιοῦντες χαρίζοιτο, ἵππεδ' ὑμῖν
 τὰ ἡμέων χαίσει παρῆνα. εἰς ἂν ἤχων ἤκη
 τα ἡμιόταλα νομίζῃ, τὰ εἶνευ ὧν ἡμετέρω. χρόνον, εἰς τ' ἤκειν δῆ, προθύμιας πάν-
 ποιητέα μὲν ὄντα ὅτι οὕτω. ἵνα δὲ μηδ' ἰοβελῶ-
 ἐν ὑμῖν δοκῶ. πῆγμα τὸ πρῆγμα ἐς μέγ' . γνάμλων
 κελύων ἡμῶν τὸν βελόμλων ἀποφά-
 νεῶδα.

● E C O N O M I A O R A T I O N I S .

- I. Exorditur ab exemplo ἑῖς ἰνstituto superiorum Regum, qui cum toti animi ad curas bellicas adierint: non decet Kerxem otium, ἑῖς vita molliem sedari, locus hic benevolentia, aut attentionis profusus fuisse in hac persona maiestate superuacaneus.
- II. Ab utili argumentatur, quod magna illecebra cupiditatis sit: Attica regionu fertilitas. Hac fuit ars Narsetis cum Longobardos ad Ianicum bellum inuitans, ex eadem regione illi eximia magnitudinis pompa pramisit: de quo strata gemate dico in symbolo.
- III. Magno argumento est Davy patri exemplum, cuius spes fato intercisit, a quo nisi a filio instaurabuntur: Pater siquidem in filio:
Vixit quia voluit, vivere parte magis.
- IV. Ultio iniuriarum proponitur, ingens stimulus

generositatis, cui probum concoquere difficilimum est: Iniuria autem erant clarissimi ducibus illata. Nam Davy, ἑῖς Antapharnes, jatraps ab Atheniensibus concessi: Davy vero prater armorum calamitatem etiam perpetua Græcorum irrisioni expositus, a quo datus est barbarismus, quem Δάριδος μέλος vocat Ar. Stophanes in Dace.
 V. Spes ampla, ἑῖς generosa illustri oratione exaegerantur: Siquidem Attica deuicta, Persis caelo proxima futura est. Quem locum est imitatus Græcus Poeta Anthologia lib. primo, ubi Roma appellatur πατρὶς Θεομισιον ευρυγίος.
 VI. Illeclat pretiis generosos animos. Nam ἑῖς Persarum Regibus, quod ostendimus in Xenophonte, fuit familiare pro concione fortes laudare, ἑῖς amplissime munerari.

Barbarismus Davidis melos.

ORATIO MARDONII SVASORIA.

Inuentio tota pender ab abiunctis personarum.
 Dispositio naturalis, Elocutio blanda, adulatoria, elata.

Ω δέσποτα, ὡ μόνον εἰς τῶν ἡνωμένων
 ἱεροσάν ἀριστοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἑσσομέ-
 νων. εἰς τὰ τε ἀλλὰ λέγων ἐπικροῦσά, ἑῖς
 ἀληθέατα, ἑῖς ἰσνάσας τὸς ὧν τῆ εὐρύστη κατοικη-
 μέτες ὄντα κατὰ γὰρ ἀγαμίη, ἑῖς ὄντας ἀ-
 ναγίτες ἑῖς γὰρ δεινοὶ ἂν εἴη πρῆγμα, εἰ Σάκας, ἑῖς

D Omine, tu verò non modò superioribus Persis, sed etiam venturis es præstantior, qui cum alia, & optima, & verissima commemoras, tum verò quod Iones, qui Europam incolant, non sines habere ludibrio nos, minus quam ipsi sunt ludibrio digni: etenim res indigna est, si Sacas, & Indos, & Aethiopes, & Assyrios, aliaque mul-

tas.

καὶ Ἰνδοὺς, καὶ Αἰθίοπας, καὶ Λοσυρίους, ἀλλὰ τε ἐθνεα
 πολλὰ καὶ μεγάλα, ἀδικήσαντα Πέρσας οὐδέν.
 ἀλλὰ δύναμιν προσκτάσθαι ἐπιλόμοιοι, καὶ Ἰατρύ-
 φάμοιοι, δόλους ἔχοντο. Ἐλλίνας δὲ ὑπάρξαν-
 τας ἀδικίης, οὐ τιμωρησόμεθα. τί δέισαντες;
 κοίλῃ πλῆθει συστροφή; κοίλῃ δὲ χρη-
 μάτων δύναμιν; τῶν ἐπιστάμεθα μὲν τὴν
 μάχην, ἐπιστάμεθα δὲ τὴν δύναμιν ἐοῦσαν ἀδε-
 νεία; ἔχοντο δὲ αὐτῶν παῖδας, καὶ Ἰατρύφάμοιοι
 τέρας. οἱ σὺν τῇ ἡμετέρῃ καὶ ἰσχυμένοι, Ἴωνες τε καὶ
 Αἰωλῆες, καὶ Δωριεῖς χαλόντο. ἐπειρήσει δὲ
 αὐτὸς ἡδὴ ἐπελαύνων ἐπὶ τοὺς ἀνδρας τούτους, ὁ-
 πό παρὸς τὸ θεῶν καλοῦσθαι, καὶ μοι μέχρι Μα-
 κεδονίης ἐλάσαντι, καὶ ὀλίγον ἀπολιπόντι ἐς αὐ-
 τὰς Ἀθήνας ἀπικέσθαι, οὐδὲ εἰς ἡντιθέτην μάχην.
 καὶ τοι εἰώθεσσι Ἐλλίνας (ὡς πυνθάνομαι) ἀθε-
 λόγατα πολέμους ἱσάσθαι, ὑπὸ δὲ ἀγνωμοσύνης,
 καὶ σκοπιότητι. ἐπεὶ γὰρ ἀλλήλοισι πόλεμον
 προέπιψοσι, ἔχειρόντες τὸ κάλλιστον χάριον καὶ λει-
 οτάτον, ἐς τὴν καλίωντες μάχονται, ὥστε σὺν κα-
 κῶ μεγάλῃ οἱ νικῶντες ἀπαλλάσσονται. περὶ δὲ
 τῆς ἡσομένην οὐδὲ λέγω ἀρχὴν. ἔξωλεες γὰρ δὴ
 γίνονται, τοὺς χρεῶν, ἔόντας ὀμογλώσσους, κήρυξι
 τε διαχρεωμένους, καὶ ἀγγέλοιτι, καὶ ἁλαμβάνειν
 τὰς διαφορὰς, καὶ παντὶ μάλλον ἢ μάχητι. εἰ δὲ
 πάντως εἶδει πολεμεῖν πρὸς ἀλλήλους, ἔχειρο-
 κεινὴν τῇ ἐκάτεροι εἰσι δυσχερωτόταται, καὶ
 ταύτην πείρα. ἴστω τοίνυν οὐ χρηστῶ Ἐλλίνας
 διαχρεωμένοι, ἐμὸ ἐλάσαντι μέχρι Μακε-
 δονίης γῆς, ὅτε ἦλλον ἐς τῆτον λόγον ὡσεὶ μάχε-
 σθαι. εἰ δὲ δὴ μέλει πρὸς βασιλεῦ, ἀντιώσθαι
 πόλεμον προσφέρωμι, ἀγόνε καὶ πλῆθει τὸ ἐκ τῆ
 Ἀσίας, καὶ νέας τὰς ἀπάσας, ὡς μὲ ἐγὼ δοκέω, ὅτε
 ἐς τὴν δράσειος ἀνίκει τὰ Ἐλλήνων πρήγματα.
 εἰ δὲ ἀρα ἐγὼ φευδέλιον γνώμη, καὶ ἐκάνοι ἐπαρ-
 θέντες ἀβελήν ἔλθοιεν ἡμῖν ἐς μάχην, μάδοιεν ἂν ὡς ἐσμέν ἀνθρώπων ἀρετοὶ τὰ πολέμια. ἐσὺ δὲ
 ζῶν μὲν ἀπείρητο, αὐτόματον γὰρ οὐδέν, ἀλλ' ἀπὸ πείρης πάντα ἀνθρώποισι φίλει γίνεσθαι.

tas, ac grandes nationes, quæ nihil Persas lele-
 re, tamen potentia prolata & gratia in pro-
 vincias redeimus: Græcos, qui nos lacessere
 iniuria inceperunt, non vlciscemur: quidam
 metuentes: quas illorum copias, quam pecu-
 niarum vim? Earum pugnam nouimus, eorum
 nouimus vires esse imbecilles: eorum quos
 subegimus, liberos penes nos habemus, hos
 qui domi nostræ habitantes, iones, & Aeoles,
 & Dores appellantur. Quos ipse quoque er-
 pertus sum, quum eis iustu patris iur intelli
 bellum, ac mihi cum in Macedonia vsque
 processissem, & penes vsque ad ipsas Athenas,
 nemo pugnatus occurrit. Quamquam con-
 suevere Græci, vt audio, in contulitissimè in te
 bella, propter imperitiam, ac finistritatem.
 Nam cum bellum inter eos indictum est, in
 locum quem pulcherrimum, planissimumque
 inuenire, descendentes, ibi prælia faciunt: ita
 vt magno cum suo malo victores inde disce-
 dant: deuicti (ne longius repetâ) ad internecio-
 nem deueniunt. Quos oportebat, cum sicut
 eiusdem linguæ, interpositis eaduceatoribus,
 ac nuntijs dirimere controuersias, & omnia
 alia potius agere, quàm pugnare: aut si necesse
 habent inter se omnino pugnare, locum ali-
 quem inuenire vtriusque expugnatum difficilli-
 mum, & ibi fortunam belli tentare. Hoc ita-
 que ritu haud probo vrentes Græci, nunquam
 mecum verbis egerunt de dimicando, cum
 Macedonia tenus promouissem. Tibi autem,
 Rex, quis obuiam venturus est bellicandi cau-
 sa? Copias Asia, atque omnem classem agentium
 non eò audacia procedunt (vt reor) Græcorum
 res. Quod si me fallit opinio, & illi veccordia
 elati ad pugandum nobiscum venient, dis-
 cant nos esse in te bellica præstantissimos ho-
 minum. Nihil igitur sit, quod non expecta-
 mur. Nam sua sponte nihil fit, sed omnia
 ab experimento hominibus fie-
 ri consue-
 runt.

OECONOMIA ORATIONIS.

Reges Persarum
Isperitas.

I. Orditur à laude Regis, ubi nota Persarum Reges dici δεσπότες, quod nomen gliscente paulatim assentatione Romani Imperatores assumpserunt. Augustus quidem recusavit, Sueton. 53. Domitianus admisit, cap. 13. & Mart. lib. 5. epigr. 8. Quin Augusta, iam vulgo Domina nominabantur, ut apud Oppianum libro primo de venatione, Οὐ γὰρ ἀλλὰ μεγάλη γενήτατο Δόμνα Σεβήρα, & hoc ad distinctionē Matrum familias, quæ δεσποιναι, & κύρια appellabatur, teste Epicteto. Αἱ γυναῖκες εὐδία Νοστρά βὺς ἀπὸ τῆς σαρα καὶ δὲ καὶ ἐπὶ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν κύρια καλεῖται: quo exemplo Gregorius Turonensis lib. 9. cap. 20. Brunehildin Domnam vocat. Surius in vita S. Gerardi. ad 24. Septembris, refert ab eodem viro sancto primum in gente Hungarica institutum, ut non pronuntiaretur nomen ipsius matris Dei, sed Domina appellaretur.

II. Primum argumentatur à maiore ad minus, non docere eos, qui Sacas, Assyrios, Æthiopes domuerunt, Gracos timere, Saca autem illi sunt, qui à Persis in vini factore, quo illecti fuerant, trucidati, calamitatis, & ignominia sua monumentum apud Persas Sacarum festum reliquerunt, de quo dico in Symbolis, ex Dione Prusao oratione 4. de regno.

III. Ex superiore sequitur tenuitas Gracorum, & temeritas, tum inopia consilij in bellis gerendis, qua ipse suis experimentis comprobatur, malitiosè tamen hoste ijs, quibus libitum est, pingens coloribus, & eos Regi exhibens, tanquam in speculis, qua Graci ἰτερόσχημα, & παρὰ χροα nominant.

IV. Persarum potentia ex aduerso comparatur, & bellum sententioso dicto concluditur: ἀπὸ πείρης πᾶντα, cui simile est dictum vetus Epicharmi, τῶν ὄνων πᾶν ἔστι πᾶντα ἑρπεῖς ἀ γαβοὶ θεοί.

ARTABANI ORATIO DISSVASORIA.

Inuentio est ab argumentis remotis, à recentibus videlicet exemplis infelicium expeditionum.

Dispositio prudens, & artificiosa: à necessarijs excurrit in locos communes graues, & sententiosos: dissuadet, docet, inuehitur.

Elocutio nexuosa, grandis, excellis sententijs exaggerata.

Βασιλεῦ, μὴ λεχθεῖσθαι μὲν γνωμῶν ἀνέκων ἀλλήλητι, οὗτε ἐστὶ τὴν ἀμείνω αἰρέσασθαι ἐλέσθαι, ἀλλὰ δεῖ τῆ εἰρημῆν χρῆσθαι. λεχθεῖσθαι δὲ ἔστι, ὡσπερ τὸν χρυσοῦν τὸν ἀκέραιον αὐτὸν μὲν ἐπὶ ἐκὼς αὐτῶν αὐτὸν διαγινώσκοντες, ἔπειτα ἢ παρὰ τῆς αἰσῆς ἀλλὰ χρυσοῦ, διαγινώσκοντες τὸν ἀμείνω. ἐγὼ δὲ καὶ παρὰ τῶν σῶ, ἀδελφεῶν δὲ ἐμῶν, Δαρείω ἡ γόρραυον μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ Σκύθας, ἀνδραὶ οὐδαμῶδε γινῶσκοντες, ὁ δὲ ἐλπίζων Σκύθας τοὺς Νομάδας καὶ λαφρέσθαι, ἐμοὶ τε οὐκ ἐπέθετο: στρατεύσασθαι μὲν ἔστι, πλοῦτος τε καὶ ἀγαθός τῶν στρατῶν ἀπο-

REx, nisi diuersè inter se sententiæ dicantur, non potest quis eligere meliorem, sed delectus. necesse habeat ea, quæ dicta est, ut: at quum plures dictæ sunt, licet tanquam aurum purum deligere: quod per se discerni cum nequeat, comparatum cum altero discerni potest. Ego patri tuo Dario, eidemque fratri meo suadebam, ne sumeret aduersus Scythas expeditionem, viros nulla vnquam oppida incolentes: sed ille sperans Scythas Nomades se subacturum, mihi non est assensus: itaque sumpta expeditione, multis, & egregijs viris de exercitu amissis abscellit. Tu vero, Rex, bellū inferre destinas viris, multo, quam Scythæ sunt, præstantioribus, quique & mari, & ter-

Scythæ Nomades.

Gracifores.

Nonn

ra